

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060106

DOM
2023-10-30
Stockholm

Mål nr
M 12423-22

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2022-10-06 i mål nr M 1422-22, se bilaga A

PARTER

Klagande

P.W.

Motpart

Länsstyrelsen i Södermanlands län

SAKEN

Villkor om utsläpp av stoft från förbränning i verksamhet med slaktkycklingproduktion på fastigheten X i Eskilstuna kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Med ändring av mark- och miljödomstolens dom bestämmer Mark- och miljööverdomstolen följande.

- a. Det av miljöprövningsdelegationen bestämda Villkor 16.b) ska ha följande lydelse.

Utsläpp av stoft från rökgaser från den primära pannan får som begränsningsvärde inte överstiga 250 mg/m³ normal torr gas vid 6 % O₂ som medelvärde vid varje mättillfälle.

- b. Med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken överläts åt tillsynsmyndigheten att, utöver vad miljöprövningsdelegationen har bestämt, vid behov besluta om ytterligare villkor avseende:

Dok.Id 1978729

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

Villkor 16.c)

- förlängning av tiden mellan de regelbundna mätningarna.

2. Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet i övrigt.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

P.W. har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska ändra begränsningsvärdet för stoftutsläpp enligt villkor 16.b) *i första hand* till 300 mg/m³ normal torr gas vid 6 % O₂ och *i andra hand* till 250 mg/m³ normal torr gas vid 6 % O₂. Han har alternativt yrkat att värdet bestäms som ett riktvärde. Han har även yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska göra följande tillägg i villkor 16.c): ”Om de uppmätta stofthalterna som medelvärde är <250 mg/m³ normal torr gas vid 6 % O₂ behöver inga regelbundna kontroller ske.”

Länsstyrelsen i Södermanlands län har motsatt sig att mark- och miljödomstolens dom ändras.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

P.W. har anfört bl.a. följande.

Vid den senaste stoftmätningen uppnåddes värdet 219 mg/m³. Detta är ungefär vad som är möjligt för pannan att klara med befintlig reningsteknik, vilket bekräftats av försäljaren. Under optimala förhållanden kan utsläppen komma ner under 200 mg/m³ men att varaktigt hålla så låga nivåer kan inte garanteras. Slangfilter kostar nästan 1,6 miljoner kr att installera och till det kommer årliga servicekostnader och kostnader för filterbyten vart tredje till vart femte år. Det är inte rimligt att installera slangfilter för att sänka stoftutsläppen från 219 till 200 mg/m³.

Den befintliga anläggningen uppfyller kravet på bästa möjliga teknik genom bl.a. multicyklon, automatsotning, automatisk bränslematning, larm och styrning av förbränningsprocessen genom kontinuerlig mätning av rökgastemperaturen. Multicyklonen kontrolleras och rengörs regelbundet en gång per månad. Det finns inga delar i cyclonen som kan gå sönder eller som behöver bytas. Den går att öppna för att rengöra och kontrollera. Det som skulle kunna hända är att utmatning av stoft inte fungerar men i så fall går larmet och problemet kan åtgärdas direkt. Så länge samma bränsle används finns det ingen anledning att anta att utsläppsvärdena skulle förändras

på ett sätt som motiverar regelbundna mätningar för all framtid. Kostnaden för stoftmätning uppskattas till ca 20 000 kr per mättillfälle exklusive moms.

Det saknas lagstiftning och vägledning från Naturvårdsverket för pannor med en effekt mellan 0,5 och 1 MW och det är därför svårt att avgöra vilka krav som gäller. I detta fall har man därför vid införskaffandet utgått från gällande tillståndsvillkor. Samhället Tumbo ligger mer än 500 meter från anläggningen och minst fem meter lägre. Pannans skorsten är 15 meter hög. Den förhärskande vindriktningen bedöms vara sydvästlig, vilket innebär att röken i de flesta fall sprids bort från områden med bostäder. Den närmaste bostaden i sydvästlig riktning ligger över en kilometer bort. Det kom inga klagomål eller synpunkter under samrådet.

Länsstyrelsen i Södermanlands län har anfört bl.a. följande. Enligt sökanden skulle miljönyttan med slangfilter vara att få ner utsläppen från 219 mg/m³ till 200 mg/m³ men den verkliga reduktionen av stoft är mångdubbelt större än så. Anläggningen ligger i ett område med förhållandevis tät bebyggelse. Det närmaste bostadshuset ligger 450 meter bort. Sökanden har inte presenterat någon spridningsberäkning eller annan utredning som visar hur stora skillnaderna i stofthalter och hälsoeffekter för närboende skulle bli beroende på vilken teknik som används. En teknisk anordning slits med tiden och dess prestanda förändras därmed så gott som alltid. Funktion, prestanda och emission för en förbränningsanläggning är också beroende av bl.a. bränslemix, driftsituation och underhållssituation vid en given tidpunkt. Sökandens förslag som går ut på att normalt underhåll ska ersätta emissionsmätningar är inte rimligt.

REMISSYTTRANDE I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Miljö- och räddningstjänstnämnden i Eskilstuna kommun har anfört följande. Regelbundna stoftmätningar är nödvändiga för att säkerställa att pannans reningsanläggning fungerar tillfredsställande och därigenom uppfyller utsläppskraven. På så sätt minimeras negativ påverkan på omgivningen. Det är skäligt med en mätning vart tredje år, men intervallet skulle kunna förlängas om mätningarna över tid visar att villkoren uppfylls. Vid varje kontrolltillfälle bör minst två mätningar göras, varvid

medelvärdena ska baseras på utförda mätningar. Mätningar ska dock alltid göras vid förändringar i verksamheten som kan medföra ökade stofthalter, eller om det framkommit berättigade klagomål på utsläpp till luft. Tillsynsmyndigheten behöver kunna ställa krav på stoftmätning vid behov.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

P.W. har anfört att det med pannans befintliga reningsteknik (multicyklon) inte går att varaktigt uppnå en så låg stofthalt som 200 mg/m³. Det skulle dock vara möjligt om slangfilter installerades, vilket länsstyrelsen förordat. Underinstanserna har bedömt att slangfilter inte är miljömässigt motiverat och bestämt villkoret med utgångspunkt i den befintliga reningstekniken. Eftersom endast P.W. har överklagat mark- och miljödomstolens dom och det saknas förutsättningar att föreskriva ett begränsningsvärde som är anpassat till teknik med slangfilter anser Mark- och miljööverdomstolen att villkoret bör bestämmas med utgångspunkt i vad som kan uppnås med befintlig reningsteknik.

Det finns ett mycket begränsat underlag i målet för att bedöma vilket begränsningsvärde som är rimligt. Endast en mätning finns tillgänglig. Vid den mätningen var stofthalten 219 mg/m³ (2019). I Naturvårdsverkets publikation "Förbränningsanläggningar för energiproduktion inklusive rökgaskondensering" (utgåva 2, mars 2005) – som miljöprövningsdelegationen hänvisar till i tillståndsbeslutet från 2011 – anges att utsläppsnivån efter multicykloner ligger inom intervallet 100–250 mg/m³.

Utifrån detta underlag framstår det som osäkert om begränsningsvärdet 200 mg/m³ kommer att kunna klaras. Det föreligger dock inte skäl för att, med befintlig reningsteknik, sätta värdet så högt som 300 mg/m³. Med hänsyn till omgivningsförutsättningarna och utifrån den begränsade utredning som finns i målet bedömer Mark- och miljööverdomstolen att begränsningsvärdet för stofthalt i rökgaserna från pannan bör bestämmas till 250 mg/m³. Det bör uppmärksammas att motsvarande villkor i det äldre tillståndet föreskrev begränsningsvärdet 300 mg/m³ som *medelvärde*, vilket också var vad P.W. yrkade i nuvarande ansökan och i överklagandet till mark- och miljödomstolen. Underinstanserna har inte särskilt motiverat ändringen till ett fast

värde och det framstår som oklart om den varit avsiktlig. Mark- och miljööverdomstolen anser att villkoret ska utformas som ett begränsningsvärde som medelvärde vid varje mättillfälle.

P.W. har även yrkat att villkor 16.c) ska ändras så att inga regelbundna kontroller behöver ske om de uppmätta stofhalterna som medelvärde är lägre än 250 mg/m³. Mark- och miljööverdomstolen anser att kravet på återkommande kontroller inte helt bör slopas men delar miljö- och räddningstjänstnämndens uppfattning att det kan finnas skäl att förlänga tiden mellan mätningarna. Det kan vara skäligt om värdena visar sig vara stabila över tid och klart understiger 250 mg/m³. Sådan förlängning kan lämpligen överlåtas till tillsynsmyndigheten att besluta om.

Mark- och miljööverdomstolen ändrar alltså det värde som föreskrivits enligt villkor 16.b) från 200 till 250 mg/m³ och delegerar frågan om förlängning av tiden mellan de regelbundna mätningar som ska ske enligt villkor 16.c) till tillsynsmyndigheten. Överklagandet ska avslås i övrigt.

Domen kan enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Liselotte Rågmark, Lars Olsson och Margaretha Gistorp, referent, samt tekniska rådet Kerstin Gustafsson.

Föredragande har varit Leonard Örner.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2022-10-06
meddelad i
Nacka

Mål nr M 1422-22

PARTER

Klagande
P.W.

Motpart
Länsstyrelsen i Södermanlands län

ÖVERKLAGAT BESLUT

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Uppsala läns beslut den 25 januari 2022 i ärende nr 551-3614-2020, se [bilaga 1](#)

SAKEN

Tillstånd till slaktkycklingproduktion m.m. på fastigheten X i Eskilstuna kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolens domslut, se nästa sida.

1. Mark- och miljödomstolen ändrar de villkor som miljöprövningsdelegationen har föreskrivit på följande sätt:
 - Villkor 4 upphävs.
 - Villkor 5 ska ha följande lydelse:

Gödsel från fjäderfä ska lagras på tät platta under någon form av tät täckning för att undvika uppfuktning och minska vindpåverkan och därmed reducera ammoniakavgången.
 - Villkor 7 upphävs.
 - Villkor 13 upphävs.
 - Villkor 16 c ska ha följande lydelse:

Kontroll av stofthalten ska ske minst vart tredje år. Mätningar ska dock alltid göras vid förändringar i verksamheten som kan medföra ökade stofthalter, eller om det framkommit berättigade klagomål på utsläpp till luft från verksamheten.
 2. Mark- och miljödomstolen ändrar sökandens åtaganden på följande sätt:
 - Åtagandet ”att använda torvströ” ska ha följande lydelse:

(...) att så långt det är rimligt använda torvströ.
 - Åtagandet ”att tillsätta släckt teknisk kalk en gång per säsong i tvättvattenbrunnen” ska ha följande lydelse:

(...) att tillsätta släckt teknisk kalk i tvättvattenbrunnen vid behov.
 3. Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet i övrigt.
-

BAKGRUND

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Uppsala län beslutade den 25 januari 2022 att ge P.W. tillstånd till anläggning för djurhållning, förbränning av träbränsle och kycklingkadaver i fastbränslepanna samt uttag från husbehovstäkt på fastigheten X i Eskilstuna kommun. P.W. har överklagat vissa villkor i beslutet till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN

P.W. har yrkat att mark- och miljödomstolen ska ändra beslutet på följande sätt.

- Villkor 4 ska upphävas. I andra hand yrkas att det med mätbara parametrar förtydligas vad villkoret innebär.
- Villkor 5 ska ändras på så sätt att det förtydligas att befintlig gödsellagring får användas i enlighet med det tidigare tillståndets villkor 3 nedan.
Gödsel från fjäderfä ska lagras på tät platta under någon form av tät täckning för att undvika uppfuktning och minska vindpåverkan och därmed reducera ammoniakavgången.
- Villkor 7 ska upphävas. I andra hand yrkas att villkoret ändras på så sätt att lagringstiden begränsas till tre veckor och kompletteras med undantag för anmälan till kommunen.
- Villkor 13 ska ändras på följande sätt. Det ska förtydligas att skrivningen om takvatten endast omfattar nya stallbyggnader. Det ska sättas riktvärden för när behov av att rena dagvatten föreligger.

- Villkor 16 b) ska ges följande lydelse.
Utsläpp av stoft från fastbränsleeldad anläggning (panna) får som medelvärde uppgå till högst 300 mg/m³ omräknat till 6% syrgashalt.
- Villkor 16 c) ska ges följande lydelse.
Kontroll av stofthalten ska ske minst vart tredje år. Vid varje kontrolltillfälle ska minst 2 mätningar göras, varvid medelvärdena enligt ovan ska baseras på utförda mätningar. Om de uppmätta stofthalterna som medelvärde är <250 mg/m³ omräknat till 6% syrgashalt behöver inga regelbundna kontroller ske. Mätningar ska dock alltid göras vid förändringar i verksamheten som kan medföra ökade stofthalter, eller om det framkommit berättigade klagomål på utsläpp från verksamheten.
- Åtagandet ”att använda torvströ” ska ges följande lydelse.
(...) att så långt det är rimligt använda torvströ.
- Åtagandet ”att tillsätta släckt teknisk kalk en gång per säsong i tvättvattenbrunnen” ska ges följande lydelse.
(...) att tillsätta släckt teknisk kalk i tvättvattenbrunnen vid behov.

Länsstyrelsen i Södermanlands län har getts tillfälle att yttra sig över överklagandet men har inte hörts av.

GRUNDER OCH UTVECKLING AV TALAN

P.W. har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande.

Villkor 4

Villkoret är otydligt och det saknas mätbara eller på annat sätt tydliga parametrar för att avgöra om villkoret följs. Det måste framgå att med olägenhet avses detsamma som i 9 kap. 3 § miljöbalken och det ska vara tydligt att en olägenhet har uppstått först då tillsynsmyndigheten beslutat att ett klagomål från en närboende är

befogat. Verksamheten motsätter sig inte att vidta åtgärder för att förhindra lukt när det är befogat men det råder en stor osäkerhet kring hur störningar bedöms av myndigheterna, när villkoret anses uppfyllt och vilka åtgärder som kan komma att krävas och på vilka grunder. Eventuella klagomål kan hanteras inom ramen för tillsyn.

Villkor 5

De tolkar villkoret som att endast lagring i gödselhus tillåts. Det tidigare tillståndet tillät lagring under täckning. Verksamheten har beviljats dispens från kravet på tio månaders lagringskapacitet. Det var antagligen inte miljöprövningsdelegationens avsikt att förhindra att befintliga lagringsutrymmen används. Även om verksamheten inte lagrar gödsel eller avser att göra så framöver, är det orimligt att förhindra möjligheten att lagra mindre mängder gödsel på ett miljömässigt godtagbart sätt. Mängden förvarad gödsel på befintlig gödselplatta och plansilo kan inte öka även om produktionen ökas. Miljöpåverkan blir därmed inte större än för nuvarande verksamhet. Om behovet av större lagringskapacitet skulle uppstå permanent avser de att uppföra ett gödselhus.

Villkor 7

Lagring av slam en längre tid före spridning är anmälningspliktigt enligt miljöprövningsförordningen. Mellanlagring sker inte och kommer inte att ske regelbundet i verksamheten. Behov kan uppstå beroende på vilka möjligheter till lagring som slamproducenten har. Prövningen vid en anmälan är normalt tillräcklig för att säkerställa att omgivningspåverkan är förenlig med miljöbalken. Villkoret förhindrar en prövning av mellanlagring i det enskilda fallet. Villkoret begränsar vidare i onödan en del av verksamheten som inte hör till den tillståndspliktiga verksamheten.

Att på en vecka hinna få slam levererat och sprida slammet är i många fall omöjligt eftersom spridningen måste anpassas efter väderförhållanden och grödan, spridningen kan ta mer än en dag och slamleverantören kan ha flera leveranser samtidigt. Begränsningen på en vecka kan tvinga verksamheten att sprida slam

under olämpliga väderförhållanden. Vid regn, sol, värme och blåst ökar risken för ammoniakavgång. Det är rimligt att tillåta en lagringstid på tre veckor, i enlighet med Jordbruksverkets föreskrifter 2004:62 som alltid gäller. Mottagning av slam kan hanteras enligt nämnda föreskrifter och eventuell anmälan enligt miljöprövningsförordningen.

Villkor 13

Villkorets sista mening om takvatten gäller även befintliga byggnader, vilket gör att nuvarande dagvattensystem vid stallbyggnaderna måste göras om. Detta är kostsamt och motiveras inte av den ringa miljöpåverkan som kan uppstå av takvatten.

Verksamheten motsätter sig inte att rena dagvatten vid behov, men det behöver finnas riktvärden som anger när behov föreligger. Det saknas riktlinjer eller riktvärden för dagvatten för denna typ av anläggningar, vilket gör det svårt för tillsynsmyndigheten och verksamheten att bedöma behovet av åtgärder.

Begränsningsvärden bör inte användas då utsläpp kan vara svåra att kontrollera och bl.a. bero på vädret.

Villkor 16 b)

Utsläppsvärdena är för hårt satta. Senaste stoftmätning visade på 219 mg/m³ ntg vid sex procent syrgashalt, vilket är ett rimligare värde på vad som kan klaras av.

Villkor 16 c)

Mätningarna är mycket dyra och det är inte motiverat att utföra dem årligen. Rutiner för skötsel och service av pannan finns. Så länge samma bränsle används saknas anledning att anta att utsläppsvärdena skulle förändras på ett sätt som motiverar en mätning varje år. I andra tillståndsbeslut för fjäderfäanläggningar ställs inga krav på mätningar alls eller som mest på mätningar vart tredje år.

Åtagande om att tillsätta släckt kalk i tvättvattenbrunnen

Kalk kommer att tillsättas vid behov, dvs. när dålig lukt uppstår. Det är viktigt att behovet styr. Det kan ske flera gånger per säsong eller inte alls vissa säsonger.

Lukten uppstår främst vid varmt väder.

Åtagande om att använda torvströ

Verksamheten önskar att fortsätta att använda torv som strö men kan inte lämna garantier om det för all framtid. Lämpligheten i att använda torv diskuteras och om det skulle förbjudas måste annat strö användas. Priserna har ökat med nästan 40 % på senare tid. T.ex. skulle en blandning av torv och kutterspån kunna användas under årets torra månader och andra åtgärder som att värma upp golvet och hålla bäddarna torra kan vidtas för att kompensera eventuell påverkan av ströbytet. Det kan också komma bättre alternativ till strömedel än torv.

UTREDNINGEN I MÅLET

Länsstyrelsen i Södermanlands län har beretts tillfälle att yttra sig över överklagandet men har inte hörts av.

Miljö- och räddningstjänstnämnden i Eskilstuna kommun (nämnden) har i yttrande anfört i huvudsak följande.

Villkor 4

Tillsynsmyndigheten bedömer om något är en olägenhet. De tolkar villkoret som att det krävs att det inkommer ett klagomål och att verksamhetsutövaren då är skyldig att kontakta tillsynsmyndigheten och genomföra de åtgärder som tillsynsmyndigheten bedömer är nödvändiga.

Villkor 5

Så länge gödseln avyttras direkt i samband med utgödsling, verksamheten har dispens från kravet på tio månaders lagringskapacitet och utifrån gällande BAT-slutsatser kan gödsel lagras på tätt underlag och under tät täckning. Om verksamheten i framtiden inte får dispens från kravet på tio månaders lagringskapacitet eller börjar med permanent lagring är det rimligt med krav på förvaring i exempelvis ett gödselhus. Eventuellt spill ska tas om hand omedelbart.

Villkor 7

Tillfällig lagring och mellanlagring är olika saker. Mellanlagring en längre period kräver en anmälan till tillsynsmyndigheten. Tillfällig lagring i tre veckor är rimligt för att kunna anpassa spridning efter leveranstider och väderförhållanden. Tillfällig lagring i fält ska ske på torr och lämplig plats med liten risk för utlakning av växtnäring. Information om slamspridning bör även fortsatt skickas in till tillsynsmyndigheten innan spridning, t.ex. av slamleverantör.

Villkor 13

Villkoret är otydligt. Frågan bör utredas vidare inom ramen för ett utredningsvillkor. Det är inte lämpligt att hänskjuta hela dagvattenfrågan till tillsynsmyndigheten. Frågan är inte av mindre betydelse bl.a. med hänsyn till kostnaderna för utredning och eventuell rening och bristen på vägledning från centrala myndigheter. Om domstolen inte håller med om detta bör det åtminstone framgå av beslutet vilka riktvärden som ska användas för att avgöra när behov av rening föreligger.

Villkor 16 c)

Yrkandet om stoftmätning vart tredje år är rimligt. Vid varje kontrolltillfälle bör minst två mätningar göras, varvid medelvärdena ska baseras på utförda mätningar. Mätningar ska dock alltid göras vid förändringar i verksamheten som kan medföra ökade stofthalter och vid berättigade klagomål på utsläpp till luft från verksamheten. Tillsynsmyndigheten behöver kunna ställa krav på stoftmätning vid behov.

DOMSKÄL

Villkor 4

Tillståndsvillkor måste ses i ljuset av de stränga sanktioner som följer av en överträdelse, såsom återkallelse av tillstånd och ett straffrättsligt ansvar. Ett villkor måste därför vara utformat så att det kan utgöra grund för att konstatera om en överträdelse har begåtts och i så fall också kan ligga till grund för påföljder enligt

sanktionssystemet (se bl.a. rättsfallet NJA 2006 s. 310 med däri gjorda hänvisningar). Mark- och miljödomstolen konstaterar att det av villkoret inte framgår när luktolägenheter ska anses föreligga, vilka åtgärder som verksamhetsutövaren är skyldig att vidta i en sådan situation och vad sådana åtgärder ska klara. Tillståndshavaren kan alltså inte av villkoret utläsa när åtgärder måste vidtas och hur omfattande dessa måste vara för att undgå att villkoret överträds. Mark- och miljödomstolen anser därför att villkoret inte är godtagbart formulerat. Domstolen konstaterar vidare att det i övrigt finns både villkor och åtaganden i tillståndet som tar sikte på lukt och som ålägger verksamhetsutövaren att vidta åtgärder för att förebygga luktproblematik. Vidare kan eventuella luktolägenheter som trots dessa åtgärder uppstår hanteras inom ramen för kommunens miljötillsyn. Villkoret ska därför upphävas.

Villkor 5

Det överklagade villkoret innebär i praktiken ett krav på verksamhetsutövaren att lagra gödsel i ett gödselhus vilket avviker från tidigare tillstånd (se Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2012-04-27 i mål nr M 3055-11) som tillät lagring på tät platta under tät täckning. Verksamhetsutövaren lagrar normalt inte gödsel och har beviljats dispens från kravet på tio månaders lagringskapacitet. Eftersom mängden gödsel som kan lagras på befintlig gödselplatta och plansilo är begränsad kommer gödsellagringen inte att öka fastän produktionen gör det. Mark- och miljödomstolen bedömer mot bakgrund av detta och sett till verksamhetens art och omfattning att det inte är miljömässigt motiverat att kräva att verksamhetsutövaren lagrar gödsel i gödselhus. Verksamhetsutövaren avser vidare att uppföra ett gödselhus om behovet av större lagringskapacitet skulle uppstå permanent. Domstolen bedömer sammantaget att villkoret ska upphävas och ersättas av lydelsen i det tidigare tillståndet.

Villkor 7

Mellanlagring av slam som överstiger en viss volym är anmälningspliktig enligt 29 kap. 49 § miljöprovsningsförordningen (2013:251). För lagring i samband med

spridning gäller Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket. Med beaktande av vad verksamhetsutövaren har anfört i överklagandet bedömer mark- och miljödomstolen att lagring av slam lämpligen hanteras av tillsynsmyndigheten efter anmälan samt enligt Jordbruksverkets nämnda föreskrifter. Det saknas därmed skäl att reglera lagringen i tillståndsbeslutet och villkoret ska därför upphävas.

Villkor 13

För att förebygga föroreningar av vatten från den aktuella verksamheten är det avgörande att lassning och lossning av fjäderfä sker på ett korrekt sätt. Den miljöpåverkan som kan komma av utsläpp från dagvatten från stallområdet bör sättas i relation till normalt förekommande ämnen och halter från omkringliggande jordbruksmark. Mark- och miljödomstolen bedömer därför att det inte är miljömässigt motiverat att i ett villkor ålägga verksamhetsutövaren att rena dagvatten och säkerställa att takvatten från stallbyggnader inte blandas med övrigt dagvatten. Mot bakgrund av detta finns det därför inte heller behov av att ange riktvärden för utsläpp. Dessutom förutsätter uppsamling och provtagning av dagvatten att dagvattnet hanteras i någon form av brunn-ledningssystem. Brunn-ledningssystem försvårar möjligheten att omhänderta dagvatten lokalt och begränsar möjligheten att nyttja befintlig markprofil för infiltration av dagvatten. Domstolen bedömer därför sammantaget att villkoret ska upphävas.

Villkor 16 b)

Mark- och miljödomstolen har beaktat vad verksamhetsutövaren har anfört i sitt överklagande i fråga om begränsningsvärdet för utsläpp av stoft från rökgaser. Domstolen finner inte skäl att göra någon annan bedömning än den som miljöprövningsdelegationen har gjort i det överklagade beslutet. Yrkandet om högre begränsningsvärde för utsläpp av stoft ska därför avslås.

Villkor 16 c)

Med beaktande av verksamhetens art och omfattning bedömer mark- och miljödomstolen att det av miljöhänsyn är tillräckligt att stoftmätning utförs vart tredje år, förutsatt att mätningar även görs vid förändringar i verksamheten som kan medföra ökade stofthalter samt om det framkommit berättigade klagomål på utsläpp till luft från verksamheten. De fördelar för miljön som en kontrollmätning varje år kan medföra står enligt mark- och miljödomstolens bedömning inte i proportion till åtgärdens kostnad.

Mot bakgrund av att domstolen fastställer miljöprövningsdelegationens beslut i fråga om villkor 16 b) som anger att begränsningsvärdet ska bestämmas till 200 mg/m³, saknas skäl att införa undantag för regelbundna mätningar vid utsläpp under 250 mg/m³.

Sökandens åtaganden

Mark- och miljödomstolen bedömer att en justering av verksamhetsutövarens åtaganden på det sätt som yrkats ger önskvärd flexibilitet och är miljömässigt godtagbar. Flexibiliteten ger verksamhetsutövaren möjlighet att följa utvecklingen av strömedel och anpassa tillsättningen av kalk efter behov. Åtagandena ska därför justeras i enlighet med yrkandet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 2](#) (MMD-02)

Överklagande senast den 27 oktober 2022.

Johanna Barketorp Dirke

Christina Odén

I domstolens avgörande har deltagit tingsfiskalen Johanna Barketorp Dirke, ordförande, och tekniska rådet Christina Odén. Föredragande har varit tingsnotarien Matilda Lindblad.